

Motion

1975/76:414

av herr Wikström
om höjt anslag till Tidskriftsstöd

Under det senaste året har debatten om kulturtidskrifternas ekonomiska läge varit synnerligen het.

Statens kulturråd, som den 1 oktober 1974 övertog tidskriftsnämndens ansvar för fördelning av det statliga tidskriftsstödet, föreslog för budgetåret 1976/77 ökningar under samtliga delposter. Grundbidrag, Projektbidrag och Stödköp.

Tidskriftsnämnden avslutade sitt arbete med att lämna en sammanfattande rapport över sin verksamhet. Tidskriftsstödet under tre år. I denna rapport liksom i sin anslagsframställning för budgetåret 1975/76 framhöll nämnden att kulturtidskrifternas och de ideella tidskrifternas ekonomiska situation försvarats avsevärt på grund av de kraftigt stegrade produktionskostnaderna. Förutom att papperspriserna stigit exceptionellt under de två senaste åren, hade de höjda portona medfört ännu en betydande kostnadsökning.

Kulturrådets styrelse har överlämnat handläggningen av ärenden rörande tidskriftsstödet till nämnden för litteratur och bibliotek (LB-nämnden). För beredning av dessa ärenden har styrelsen tillsatt en rådgivande arbetsgrupp om sju personer, av vilka fyra ingår som ledamöter i nämnden.

LB-nämnden anordnade i maj 1975 en konferens för de tidskrifter som sökt grundbidrag föregående och innevarande år. Nämndens avsikt var att genom konferensen bilda sig en uppfattning såväl av bidragsbehovet som av effekter av hittills lämnade bidragsbelopp. Vid konferensen betonades det starkt att det ekonomiska läget för många kulturtidskrifter och ideella tidskrifter närmast kan betecknas som prekärt, ett intryck som bestyrktes av de till kulturrådet inlämnade ansökningarna om grundbidrag. De tidskrifter som inte har stöd från en stark organisation eller ett bärkraftigt företag ser sin utgivning allvarligt hotad. Tidskrifterna har tvingats att höja prenumerationspriset men kan knappast sätta ett pris som täcker kostnadsökningarna, om antalet prenumeranter skall bibehållas. Många av tidskrifterna är momsbelagda, vilket i realiteten innebär en urholkning av grundbidraget. Till detta kommer en fortsatt kraftig prisutveckling på såväl papper som grafiska arbeten.

De kulturella och ideella tidskrifterna har i de flesta fall inga möjligheter att betala marknadsmässiga löner till de redaktionella medarbetarna, inte heller skäliga honorar till artikelförfattarna.

Enligt kulturrådets och LB-nämndens bedömning föreligger det stora risker för att icke lönsamma tidskrifter med kulturellt och ideellt innehåll

tingas upphöra. Kulturrådet fann det vara utomordentligt angeläget att anslaget för tidskriftsstöd kraftigt utökas, så att utgivningens mångfald och bredd garanteras.

Grundbidraget är den stödform som främst garanterar tidskrifterna en fortsatt existens. För att i någon mån bereda angelägna tidskrifter fortsatta möjligheter att utkomma gjorde LB-nämnden för 1975/76 en till vissa delar annorlunda fördelning av grundbidragsmedlen än den som tidigare tillämpats. Medel måste därvid överföras från delposten Projektbidrag. Beträffande stödköpsordningen har det positiva mottagandet av stödköps-erbjudandet understrukt önskemålen att genomföra en permanent ordning i stället för den pågående försöksverksamheten. Den av tidskriftsnämnden rekommenderade utökningen av antalet mottagare har med nuvarande medelstilldelning inte kunnat genomföras.

Tidskriftsnämnden erhöll för budgetåret 1974/75 1 milj. kr. till grundbidrag. Av dessa medel fördelade nämnden 925 000 kr. till 46 av de 126 tidskrifter som sökt bidrag. Nämndens beslut innebar att de tidskrifter som erhållit grundbidrag budgetåret 1973/74 fick samma belopp i början av 1974/75. I övrigt bordlades samtliga ansökningar, och ärendet överlämnades till kulturrådet för slutligt avgörande. Genom utnyttjande av reserverade medel och överförande av projektbidragsmedel kunde LB-nämnden i oktober 1974 fördela ytterligare 250 000 kr. dels i form av tilläggsbelopp till tidigare givna bidrag, dels som grundbidrag till nio nya tidskrifter.

Budgetåret 1975/76 disponerade LB-nämnden 1,1 milj. kr. för grundbidrag. 159 tidskrifter inkom med ansökningar om bidrag på sammanlagt 7,3 milj. kr. Nämnden har med överförande av medel från delposten Projektbidrag fördelat 1 250 000 kr. som grundbidrag till 72 tidskrifter. Av dessa har 21 fått detta bidrag för första gången.

För att möjliggöra denna fördelning tvingades nämnden minska stödet till ett antal tidskrifter jämfört med föregående år. Detta gällde främst de tidskrifter som ägs eller stöds av politiska partier, andra organisationer, förlag och andra affärsföretag, vilkas ekonomiska resurser enligt nämndens bedömning möjliggjorde tidskrifternas utgivning. I flera fall tog nämnden därvid hänsyn till att tidskrifterna stöds av organisationer som erhåller statligt stöd över andra anslag än dem som faller inom kulturrådets ansvarsområde. Nämnden var givetvis medveten om att de tidskrifter som genom detta beslut fått sitt grundbidrag nerskuret, såväl i fråga om innehåll som i vad gäller utgivningstider och spridning, väl fyller de krav som uppställts för detta bidrag.

Nämnden stödde sig i detta sitt beslut på kungörelsen om tidskriftsstöd (1971:681; ändrad 1974:645) där det anges (5 §) att grundbidraget "kan utgå till ägare av sådan kulturtidskrift för vilken intäkterna ej täcker utgifterna och för vars utgivande ägaren icke har tillräckligt stöd från annat håll".

En sammanställning över vilka tidskrifter som beviljats resp. ej erhållit grundbidrag för innevarande budgetår ger en god överblick över både hur

små stödbeloppen i många fall är och hur många goda tidskrifter som icke kunnat få stöd.

Fördelning av grundbidrag budgetåret 1975/76

<i>Tidskrift</i>	<i>Grundbidrag, kr.</i>
Ord & Bild	70 000
Paletten	70 000
Pockettidningen R	60 000
Läsbiten	50 000
Form	40 000
Kommentar	35 000
Vår Lösen	35 000
BLM	30 000
Kristet forum	30 000
Lyrikvännen	30 000
På väg mot en ny pedagogik	30 000
Tidskrift, Författarförlaget	30 000
Hertha	25 000
Häften för kritiska studier	25 000
Liberal debatt	25 000
Miljö och framtid	25 000
Scen och Salong	25 000
Frihetlig Socialistisk Tidskrift	20 000
Fönstret	20 000
Musikens Makt	20 000
Musikrevy	20 000
Musiktidningen	20 000
Ordets Makt	20 000
Orkesterjournalen	20 000
Socialistiskt Forum	20 000
Vårt nya land	20 000
Zenit	20 000
Chaplin	15 000
Dans	15 000
Film & TV	15 000
Filmhäftet	15 000
Filmrutan	15 000
Jury	15 000
MFT	15 000
Pax	15 000
Broderskap	10 000
Entré	10 000
Hemslöjden	10 000
Impuls	10 000
Invandrarrapport	10 000
Kulturmagasinet Vargen	10 000
Morgonbris	10 000
Musikkultur	10 000
Ortodox Kyrkotidning	10 000
Politisk Tidskrift	10 000
Socialistisk debatt	10 000
Studiekamraten	10 000
Svensk Linje	10 000
Svensk Litteraturtidskrift	10 000

<i>Tidskrift</i>	<i>Grundbidrag, kr.</i>
Svensk Tidskrift	10 000
Sökaren	10 000
Tiden	10 000
Tidsspegel	10 000
Vi människor	10 000
Vietnam nu	10 000
Värld och Vetande	10 000
Afrika-bulletinen	5 000
Amnestybulletinen	5 000
Arbetarmakt	5 000
Bokvännen	5 000
Bygd och Natur	5 000
Credo	5 000
DROG-tidningen mot droger	5 000
Feber	5 000
Fjärde Internationalen	5 000
Hallbladet	5 000
Hembygden	5 000
Konflikt	5 000
Kristendom och Skola	5 000
Radikal-Liberalen	5 000
Rallarros	5 000
Religion och Kultur	5 000
Thud	5 000
Summa kr.	1 250 000

Tidskriftsstöd. Avslag på ansökningar om grundbidrag budgetåret 1975/76

Aktuellt för historieläraren
 Alkoholdebatt
 Ansgarsposten
 Antropologiska Studier
 AT - Arkitektidningen
 Att bo - HSB:s tidskrift
 Att Undervisa
 Biologen
 Blandaren
 Bryggan/ The Bridge
 Budpressen
 Calidris
 Dast - Magazine
 De Blindas Tidskrift
 Djurfront
 Döv sport
 Ekonomisk Debatt
 Elevforum
 Ergo
 Estetiskt forum
 Fier-Aktuellt
 Eurēka
 Finnbygden
 FI R-Aktuellt
 Folkets hus
 Forum Narmiljö

Friluftsgården
Friskisport
FUB-Kontakt
Fyrklöver
Gaudeamus
Gicoff-Information
Göteborgske spionen
Hem och Samhälle
Historielärarnas förenings årsskrift
Inferi
International Police Association
Jeppe
Konstnärscentrums tidning
Kyrka och folk
Kyrkans Ungdom ledartidskrift
Kyrklig studiefrent
Kyrkobröderna
Kyrkvägen
Lundagård
Makrillen
Marxistisk tidning inom arbetarrörelsen i Örebro
Med
Minimax A-edition
MS-brevet
Nordisk minoritetsforskning
Nu och alltid
Offensiv
Patient-Kanalen
Psykisk Hälsa
Scoutledaren
SFS-nytt
SFT, Svensk Filatelistisk Tidskrift
Sista Brevet
Stormklockan
Sveagardesbladet
Svenska Journalen
Svensk Handikapptidskrift
Svensk Veckotidning
Svenska museer
Sveriges Natur
Syd-Länkar
Synpunkt
Tandvärns-nytt
Tidskrift för Schack
Tradjazz Nytt
Utbildningstidningen
Utflykt
Varia
Vatten - Tidskrift för vattenvård
Veteranposten
Världen och vi
Västanfläkt
1984

Föredragande statsrådet behandlar i budgetpropositionen kulturrådets och LB-nämndens äskanden om en kraftig uppräknings av tidskriftsstödet utomordentligt snålt. Han hänvisar därvid till att pressutredningen i sitt betänkande (Svensk press) föreslagit att en utredning bör få till uppgift att lägga

fram förslag om hur tidskrifternas problem lämpligen bör lösas. Statsrådet synes därvid icke ha observerat att pressutredningen vid sin behandling av tidskrifterna väsentligen sysslut med den typ av tidskrifter som av författningsskäl icke kunnat få del av det nu utgående statliga tidskriftsstödet. Det har i tidigare riksdagsmotioner liksom i den offentliga kulturdebatten ofta påpekats att mellan de kulturtidskrifter som kunnat få statligt stöd och de dagstidningar som likaledes varit berättigade till statligt stöd funnits en rad ideella och fackliga tidskrifter, för vilka inga stödmöjligheter existerat. När pressutredningen enhälligt beslutat föreslå en utredning, har man därvid åsyftat dessa tidskrifter, icke de kulturtidskrifter för vilka ett stöd redan finns inrättat. Det kan alltså inte vara rimligt att uppskjuta en kraftig uppräknings av det statliga stödet till kulturtidskrifter med hänvisning till att en annan typ av tidskrifter behöver få sitt ekonomiska läge analyserat av en tänkt statlig utredning.

Kulturtidskrifternas allvarliga situation underströks ytterligare vid en andra kontaktkonferens som LB-nämnden anordnade i december 1975. Redaktörerna för kulturtidskrifterna planerar att starta ett tidskriftscentrum, som skulle kunna tillvarata tidskrifternas gemensamma intressen. Nödripen från dessa tidskrifter är många och ihållande och fullt berättigade. De kraftigt stigande pappers- och tryckkostnaderna – liksom kravet på att sociala avgifter skall utgå även på honorar till artikelförfattare som medverkar i tidskrifterna – gör att många tidskrifters budgeter för år 1976 visar skrämmande underskott. Av alla dessa skäl är det helt orimligt att ytterligare skjuta på frågan om en kraftig uppräknings av tidskriftsstödet. Sällan har en kulturpolitisk åtgärd från statsmakternas sida varit mera motiverad. Statens kulturråd hör därför få det äskade beloppet om 4 milj. kr., så fördelat att 3 400 000 kr. kan användas till grundbidrag till kulturtidskrifter.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen till Tidskriftsstöd för budgetåret 1976/77 anvisar ett reservationsanslag av 5 640 000 kr.

Stockholm den 19 januari 1976

JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp)